

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018

2018 dccc 2

RHAN 2

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

PENNOD 5

CYFFREDINOL

Gwybodaeth

82 Rheoliadau ynghylch datgelu a defnyddio gwybodaeth

- (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch datgelu neu ddefnyddio gwybodaeth at ddibenion y Rhan hon neu at ddibenion eraill sy'n gysylltiedig ag addysg plentyn neu berson ifanc.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1), er enghraifft—
 - (a) pennu personau pellach y mae rhaid rhoi hysbysiad o benderfyniadau iddynt (gan gynnwys, mewn achosion penodedig, roi hysbysiad o benderfyniadau heb gydsyniad y person y mae'r penderfyniad yn ymwneud ag ef neu, yn achos plentyn, heb gydsyniad rhiant y person hwnnw);
 - (b) pennu personau pellach y mae rhaid darparu copïau ysgrifenedig o gynllun iddynt (gan gynnwys, mewn achosion penodedig, ddarparu copïau heb gydsyniad y person y mae'r cynllun yn ymwneud ag ef neu, yn achos plentyn, heb gydsyniad rhiant y person hwnnw);
 - (c) gwneud darpariaeth ynghylch datgelu cynlluniau;
 - (d) gwneud darpariaeth ynghylch defnyddio'r wybodaeth a gesglir wrth lunio a chynnal cynlluniau.

Galluedd

83 Rhieni a phobl ifanc nad oes ganddynt alluedd

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau at ddiben rhoi effaith i'r Rhan hon mewn achos pan na fo gan riant plentyn, neu pan na fo gan berson ifanc, alluedd ar yr adeg berthnasol.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) gynnwys darpariaeth sy'n cymhwyso unrhyw ddeddfiad gydag addasiadau, gan gynnwys (er enghraifft) ddarpariaeth—
 - (a) i gyfeiriadau at riant plentyn gael eu dehongli fel cyfeiriadau at, neu fel pe baent yn cynnwys cyfeiriadau at, gynrychiolydd y riant;
 - (b) i gyfeiriadau at berson ifanc gael eu dehongli fel cyfeiriadau at, neu fel pe baent yn cynnwys cyfeiriadau at, gynrychiolydd y person ifanc, riant y person ifanc, neu gynrychiolydd riant y person ifanc;
 - (c) i addasiadau gael effaith er gwaethaf adran 27(1)(g) o [Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 \(p. 9\)](#) (nad yw'n caniatáu i benderfyniadau ar gyflawni cyfrifoldebau riant mewn materion nad ydynt yn ymwneud ag eiddo plentyn gael eu gwneud ar ran person).
- (3) Yn is-adran (1), ystyr “yr adeg berthnasol” yw'r adeg, o dan y deddfiad o dan sylw, pan fo'n ofynnol, neu pan ganiateir, i rywbeth gael ei wneud gan y riant neu'r person ifanc neu mewn perthynas â'r riant neu'r person ifanc.
- (4) Mae'r cyfeiriad yn is-adran (1) at fod heb alluedd yn gyfeiriad at fod heb alluedd o fewn yr ystyr a roddir i “lacking capacity” yn [Neddf Galluedd Meddyliol 2005](#).
- (5) Ystyr “cynrychiolydd”, mewn perthynas â riant neu berson ifanc, yw—
 - (a) dirprwy a benodir gan y Llys Gwarchod o dan adran 16(2)(b) o [Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005](#) i wneud penderfyniadau ar ran y riant neu'r person ifanc mewn perthynas â materion o fewn y Rhan hon;
 - (b) rhoddaï atwrneiaeth arhosol (o fewn yr ystyr a roddir i “lasting power of attorney” yn adran 9 o'r [Ddeddf honno](#)) a benodir gan y riant neu'r person ifanc i wneud penderfyniadau ar ei ran mewn perthynas â materion o fewn y Rhan hon;
 - (c) atwrnai y mae atwrneiaeth barhaus (o fewn yr ystyr a roddir i “enduring power of attorney” yn Atodlen 4 i'r [Ddeddf honno](#)) sydd wedi ei chreu gan y riant neu'r person ifanc wedi ei breinio ynddo, pan fo'r atwrneiaeth wedi ei chofrestru yn unol â pharagraffau 4 a 13 o'r Atodlen honno neu pan fo cais i gofrestru'r atwrneiaeth wedi ei wneud.

84 Galluedd plant

- (1) Mae is-adrannau (2) i (7) yn gymwys—
 - (a) i'r ddyletswydd i hysbysu plentyn neu i roi gwybod i blentyn o dan adran 11(4), 13(3), 18(3), 22(2), 23(10), 24(9), 27(4), 28(4), 28(7), 31(7), 31(8), 31(9), 32(3), 40(4) neu 42(6);
 - (b) i'r ddyletswydd i roi copi o gynllun neu gynllun diwygiedig i blentyn o dan adran 22(1), 23(11), 24(10) neu 40(5);
 - (c) i'r amodau ym mharagraffau (a) a (b) o adran 20(3) fel y bônt yn gymwys i blentyn;

- (d) i'r ddyletswydd i adolygu cynllun yn dilyn cais gan blentyn o dan adran 23(8) neu 24(7);
 - (e) i'r ddyletswydd i ailystyried yn dilyn cais gan blentyn o dan adran 26(1), 27(1) neu 32(1)(b);
 - (f) i'r ddyletswydd i benderfynu yn dilyn cais gan blentyn o dan adran 28(1).
- (2) Nid yw'r amod neu'r ddyletswydd yn gymwys os yw'r corff llywodraethu, yr awdurdod lleol neu'r corff GIG (yn ôl y digwydd) yn ystyried nad oes gan y plentyn y galluedd i ddeall y mater o dan sylw, oni bai bod is-adran (3) yn gymwys.
- (3) Mae'r is-adran hon yn gymwys os—
- (a) yn achos penderfyniad gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir, yw'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y plentyn yn rhoi gwybod i'r corff llywodraethu ei fod yn ystyried bod gan y plentyn y galluedd i ddeall y mater o dan sylw,
 - (b) oes cyfaill achos wedi ei benodi ar gyfer y plentyn o dan adran 85 drwy orchymyn gan Dribiwnlys Addysg Cymru, yn ddarostyngedig i ddarpariaeth yn neu o dan yr adran honno, neu
 - (c) oes datganiad wedi ei wneud gan Dribiwnlys Addysg Cymru o dan adran 71(2) fod gan y plentyn y galluedd i ddeall y mater o dan sylw.
- (4) Nid yw'r amod neu'r ddyletswydd yn gymwys i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir os yw'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y plentyn yn rhoi gwybod i'r corff llywodraethu fod yr awdurdod yn ystyried nad oes gan y plentyn y galluedd i ddeall y mater o dan sylw.
- (5) Mae is-adran (6) yn gymwys pan—
- (a) bo corff llywodraethu ysgol a gynhelir yn ystyried bod naill ai gan blentyn y galluedd neu nad oes ganddo'r galluedd i ddeall mater sy'n ymwneud ag arfer swyddogaeth y mae'r adran hon yn gymwys iddi, a
 - (b) bo'r plentyn neu riant y plentyn yn gofyn i'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y plentyn ailystyried hynny.
- (6) Rhaid i'r awdurdod lleol benderfynu a oes gan y plentyn y galluedd i ddeall y mater o dan sylw.
- (7) Nid yw'r amod neu'r ddyletswydd yn gymwys os yw Tribiwnlys Addysg Cymru yn datgan o dan adran 71(2) nad oes gan y plentyn y galluedd i ddeall.
- (8) Yn yr adran hon ystyr "y galluedd i ddeall y mater" yw'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.

85 Cyfeillion achos ar gyfer plant nad oes ganddynt alluedd

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i blentyn nad oes ganddo'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.
- (2) Caiff Tribiwnlys Addysg Cymru drwy orchymyn—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) penodi person i fod yn gyfaill achos ar gyfer plentyn y mae'r adran hon yn gymwys iddo, neu
- (b) diswyddo'r person rhag bod yn gyfaill achos ar gyfer y plentyn,
- ar gais unrhyw berson neu ar ei ysgogiad ei hun, yn ddarostyngedig i ddarpariaeth mewn rheoliadau o dan is-adran (8).
- (3) Caiff cyfaill achos a benodir ar gyfer plentyn o dan yr adran hon—
- (a) cynrychioli a chefnogi'r plentyn, a
- (b) gwneud penderfyniadau a gweithredu ar ran y plentyn,
- mewn cysylltiad â materion sy'n codi o dan neu yn rhinwedd y Rhan hon, yn ddarostyngedig i ddarpariaeth mewn rheoliadau o dan is-adran (8).
- (4) Pan fo person wedi ei benodi i fod yn gyfaill achos drwy orchymyn gan y Tribiwnlys o dan yr adran hon, mae hawliau plentyn o dan y darpariaethau yn is-adran (5) i gael eu harfer gan y cyfaill achos ar ran y plentyn ac mae'r darpariaethau i gael eu dehongli yn unol â hynny.
- (5) Y darpariaethau yw—
- (a) adrannau 11(4), 13(3), 18(3), 22(2), 23(10), 24(9), 27(4), 28(4), 28(7), 31(7), 31(8), 31(9), 32(3), 40(4) a 42(6) (dyletswyddau i hysbysu neu i roi gwybod);
- (b) adrannau 22(1), 23(11), 24(10) a 40(5) (dyletswyddau i roi copi o gynllun neu gynllun diwygiedig);
- (c) adran 20(3) (dyletswydd i roi gwybod a rhoi cyfle i drafod);
- (d) adrannau 23(8) a 24(7) (dyletswydd i adolygu cynllun yn dilyn cais);
- (e) adran 26(1), 27(1) a 32(1)(b) (dyletswyddau i ailystyried yn dilyn cais);
- (f) adran 28(1) (dyletswydd i benderfynu yn dilyn cais);
- (g) adran 70(2) (yr hawl i apelio);
- (h) adran 72 (yr hawl i apelio: personau sy'n cael eu cadw'n gaeth).
- (6) O ran cyfaill achos sydd wedi ei benodi o dan yr adran hon—
- (a) rhaid iddo weithredu'n deg ac yn gymwys,
- (b) ni chaiff fod ag unrhyw fuddiant sy'n groes i fuddiant y plentyn,
- (c) rhaid iddo sicrhau bod yr holl gamau a gymerir a'r holl benderfyniadau a wneir gan y cyfaill achos er budd y plentyn, a
- (d) rhaid iddo ystyried safbwyntiau'r plentyn, i'r graddau y bo'n bosibl.
- (7) Wrth benderfynu pa un ai i benodi person i fod yn gyfaill achos ai peidio neu benderfynu pa un ai i ddiswyddo cyfaill achos ai peidio, rhaid i'r Tribiwnlys roi sylw, yn benodol, i a yw'r person yn debygol o gydymffurfio (yn achos penodi) neu a yw wedi cydymffurfio (yn achos diswyddo) â'r ddyletswydd yn is-adran (6).
- (8) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch cyfeillion achos, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) ddarpariaeth—
- (a) sy'n rhoi swyddogaethau i Dribiwnlys Addysg Cymru;
- (b) sy'n rhoi swyddogaethau i gyfeillion achos;
- (c) ynghylch gweithdrefnau mewn perthynas â chyfeillion achos;
- (d) sy'n pennu'r amgylchiadau pan gaiff person neu pan na chaiff person weithredu fel cyfaill achos;
- (e) sy'n pennu'r amgylchiadau pan fydd rhaid i blentyn gael cyfaill achos;
- (f) sy'n pennu gofynion mewn cysylltiad ag ymddygiad cyfeillion achos;

- (g) sy'n cymhwyso unrhyw ddeddfiad gydag addasiadau neu hebddynt at ddiben galluogi cyfaill achos i wneud penderfyniadau neu i weithredu ar ran plentyn mewn cysylltiad â materion sy'n codi o dan neu yn rhinwedd y Rhan hon.

Cyrsiau addysg uwch a ddarperir gan sefydliadau addysg bellach

86 Myfyrwyr mewn sefydliadau addysg bellach sy'n dilyn cyrsiau addysg uwch

- (1) At ddibenion y Rhan hon, nid yw myfyriwr addysg uwch mewn sefydliad yn y sector addysg bellach i gael ei drin fel pe bai wedi ymrestru'n fyfyriwr yn y sefydliad.
- (2) Nid yw'r ddyletswydd a osodir ar awdurdod lleol gan adran 68(2) (trefniadau ar gyfer osgoi a datrys anghytundebau) yn gymwys i'r graddau y byddai'n gymwys fel arall mewn perthynas â pherson ifanc i'r graddau y mae'r person hwnnw yn fyfyriwr addysg uwch mewn sefydliad yn y sector addysg bellach.
- (3) Mae person yn fyfyriwr addysg uwch mewn sefydliad yn y sector addysg bellach os yw'r person yn dilyn cwrs addysg uwch a ddarperir gan y sefydliad ac nad yw'r person hefyd yn cael addysg neu hyfforddiant a ddarperir ganddo.
- (4) Pan fo person sydd wedi ymrestru'n fyfyriwr mewn sefydliad yn y sector addysg bellach yn cael addysg neu hyfforddiant a ddarperir gan y sefydliad hwnnw, a hefyd yn dilyn cwrs addysg uwch a ddarperir ganddo, mae'r person yn fyfyriwr addysg uwch yn y sefydliad mewn perthynas â'r cwrs addysg uwch (ond mae fel arall i gael ei drin fel pe bai wedi ymrestru'n fyfyriwr yn y sefydliad).
- (5) Yn yr adran hon, ystyr "cwrs addysg uwch" yw cwrs o unrhyw ddisgrifiad a grybwyllir yn Atodlen 6 i [Ddeddf Diwygio Addysg 1988 \(p.40\)](#).

Disgyblion a myfyrwyr mewn sefydliadau yng Nghymru sy'n preswyllo yn Lloegr

87 Cymhwyso darpariaethau ailystyried i ddisgyblion a myfyrwyr sy'n preswyllo yn Lloegr

- (1) Mae is-adrannau (2) a (3) o'r adran hon yn gymwys i blentyn neu berson ifanc sydd—
 - (a) yn ardal awdurdod lleol yn Lloegr, a
 - (b) yn ddisgybl cofrestredig mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru.
- (2) Mae adrannau 26, 27, 29 (fel y mae'n gymwys i adrannau 26 a 27 yn unig) a 32 yn gymwys i'r plentyn neu'r person ifanc gyda'r addasiadau a ganlyn—
 - (a) yn adran 26(1)(b), 27(1)(b) a 32(1)(b), yn lle "i'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y plentyn neu'r person ifanc" rhodder "i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol";
 - (b) yn adran 27(1)(a), yn lle "neu 12(3)" rhodder "12(3) neu 12(5)";
 - (c) yn adran 29(2), hepgorer paragraff (b);
 - (d) ym mhob un o'r adrannau mae'r cyfeiriadau eraill at "awdurdod lleol" i gael eu dehongli fel cyfeiriadau at yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol;
 - (e) ni chaniateir i'r ddyletswydd yn adran 27(6) gael ei chyflawni ond yn unol â pharagraff (a) o'r ddarpariaeth honno.
- (3) Mae adran 14 yn gymwys i'r plentyn neu'r person ifanc yn rhinwedd is-adran (2) ac adran 26(4) gyda'r addasiadau a ganlyn—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) yn adran 14(1), hepgorer “os yw awdurdod lleol yn gyfrifol am blentyn neu berson ifanc ac”;
 - (b) mae'r cyfeiriadau at “awdurdod lleol” i gael eu dehongli fel cyfeiriadau at yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol;
 - (c) ni chaniateir i'r ddyletswydd yn adran 14(2) gael ei chyflawni ond yn unol â pharagraff (b) o'r ddarpariaeth honno;
 - (d) nid yw'r ddyletswydd yn adran 14(2) yn gymwys—
 - (i) os yw'r awdurdod lleol yn gofyn i awdurdod lleol yn Lloegr sicrhau asesiad o dan adran 36 o [Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014 \(p. 6\)](#) ac os yw'r awdurdod yn Lloegr, yn rhinwedd y cais hwnnw neu fel arall, yn gyfrifol am y plentyn neu'r person ifanc (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 24(1) o'r Ddeddf honno), neu
 - (ii) os yw awdurdod lleol yn Lloegr yn cynnal cynllun AIG ar gyfer y plentyn neu'r person ifanc;
 - (e) os yw'r awdurdod lleol, yn dilyn cais o dan baragraff (d)(i), yn cael ei hysbysu gan yr awdurdod lleol yn Lloegr nad yw'n ofynnol iddo sicrhau cynllun AIG ar gyfer y plentyn, mae'r ddyletswydd yn adran 14(2) yn gymwys eto mewn cysylltiad â'r plentyn neu'r person ifanc;
 - (f) nid yw is-adrannau (6) i (10) o adran 14 yn gymwys.
- (4) Mae awdurdod lleol yn gyfrifol am blentyn neu berson ifanc sydd yn ardal awdurdod lleol yn Lloegr at ddibenion adran 68 a 69—
- (a) os yw'n ddisgybl cofrestredig mewn ysgol a gynhelir gan yr awdurdod, neu
 - (b) os yw wedi ymrestru'n fyfyrwr mewn sefydliad yn y sector addysg bellach yn ardal yr awdurdod.

Rhoi hysbysiad etc.

88 Rhoi hysbysiad etc. o dan y Rhan hon

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo darpariaeth yn y Rhan hon yn ei gwneud yn ofynnol (ar ba delerau bynnag) i gorff llywodraethu neu awdurdod lleol, neu'n awdurdodi (ar ba delerau bynnag) corff llywodraethu neu awdurdod lleol i—
 - (a) hysbysu person am rywbeth, neu
 - (b) rhoi dogfen i berson (gan gynnwys hysbysiad neu gopi o ddogfen).
- (2) Caniateir i'r hysbysiad gael ei roi neu i'r ddogfen gael ei rhoi i'r person o dan sylw—
 - (a) drwy ddanfôn yr hysbysiad neu'r ddogfen at y person,
 - (b) drwy anfon yr hysbysiad neu'r ddogfen drwy'r post i gyfeiriad cywir y person,
 - (c) drwy adael yr hysbysiad neu'r ddogfen yng nghyfeiriad cywir y person, neu
 - (d) os yw'r amodau yn is-adrannau (3) wedi eu bodloni, drwy anfon yr hysbysiad neu'r ddogfen yn electronig.
- (3) Ni chaiff corff llywodraethu nac awdurdod lleol anfon hysbysiad neu ddogfen at berson yn electronig ond os yw'r gofynion a ganlyn wedi eu bodloni—
 - (a) rhaid i'r person y mae'r hysbysiad i gael ei roi iddo neu y mae'r ddogfen i gael ei rhoi iddo—
 - (i) bod wedi nodi wrth y corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol baroddrwydd i gael yr hysbysiad neu'r ddogfen yn electronig, a

- (ii) bod wedi darparu i'r corff llywodraethu neu i'r awdurdod lleol gyfeiriad sy'n addas at y diben hwnnw, a
 - (b) mae'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol yn anfon yr hysbysiad neu'r ddogfen i'r cyfeiriad hwnnw.
- (4) At ddibenion yr adran hon ac adran 7 o [Ddeddf Dehongli 1978 \(p. 30\)](#) (cyfeiriadau at gyflwyno drwy'r post) fel y mae'n gymwys i'r adran hon, cyfeiriad cywir person yw cyfeiriad hysbys diwethaf y person.
- (5) Mae hysbysiad neu ddogfen a roddir i berson drwy ei adael neu ei gadael yng nghyfeiriad cywir y person i gael ei drin neu ei thrin at ddibenion y Rhan hon fel pe bai wedi ei roi neu ei rhoi ar yr adeg y gadawyd yr hysbysiad neu'r ddogfen yn y cyfeiriad hwnnw.

Adolygu darpariaeth ddysgu ychwanegol yn Gymraeg

89 Adolygu darpariaeth ddysgu ychwanegol yn Gymraeg

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru drefnu—
- (a) ar gyfer adolygiadau o ddigonolrwydd darpariaeth ddysgu ychwanegol yn Gymraeg;
 - (b) i adroddiadau ar ganlyniad yr adolygiadau gael eu llunio a'u cyhoeddi.
- (2) Nid yw is-adran (1) yn atal adolygiadau rhag delio â materion eraill hefyd.
- (3) Rhaid cyhoeddi'r adroddiad cyntaf ar ganlyniad adolygiad cyn 1 Medi yn y bumed flwyddyn yn dilyn y flwyddyn y dygir unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r Rhan hon i rym drwy orchymyn (pa un ai at bob diben neu at ddibenion cyfyngedig).
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi adroddiadau dilynol cyn 1 Medi ym mhob pumed flwyddyn yn dilyn y flwyddyn ddiwethaf yr oedd yn ofynnol cyhoeddi adroddiad.

90 Pŵer i ddiwygio dyletswyddau i sicrhau darpariaeth ddysgu ychwanegol yn Gymraeg

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r darpariaethau a ganlyn—
- adran 12(7)(b);
 - adran 14(10)(c);
 - adran 19(7)(c);
 - adran 20(5)(c);
 - adran 21(5);
 - adran 42(8)(b).
- (2) Caiff rheoliadau hepgor y geiriau “gymryd pob cam rhesymol i” o ddarpariaeth.
- (3) Caiff rheoliadau ddarparu bod darpariaeth yn cael effaith fel pe bai'r geiriau “gymryd pob cam rhesymol i” wedi eu hepgor—
- (a) at ddiben rhagnodedig,
 - (b) mewn perthynas â chorff rhagnodedig, neu
 - (c) at ddiben rhagnodedig mewn perthynas â chorff rhagnodedig.

Statws *This is the original version (as it was originally enacted).*

- (4) Os yw'r geiriau “gymryd pob cam rhesymol i” wedi eu hepgor gan reoliadau o dan is-adran (2) o bob darpariaeth y mae'r adran hon yn gymwys iddi, caiff rheoliadau hepgor adran 89.